

суперечок (який є убільшості компаній-посередників), яким можна скористатися, якщо попередньо не вдалося вирішити конфлікт самотійно.

Залежно від суми правочину компанія-гарант утримує фіксовану комісію, але при цьому користувачі можуть самі вирішувати, хто буде її сплачувати: продавець чи покупець. Є можливість розділити комісійний платіж на двох, а якщо в правочині зацікавлено більше двох осіб – рівномірно між учасниками.

Якщо правочин виявився спірним, гроші будуть передані продавцю лише після того, як сторони домовляться між собою і претензія буде відсутня.

Отже, активне використання Інтернету і соціальних мереж, зокрема, при вчиненні правочинів набирають великих обертів, є достатньо розповсюдженими, що дає можливість говорити не просто про «правочини», а про правочини нового типу, які сутнісно пов'язані з використанням інформаційних технологій, внаслідок чого можуть мати таку назву «ІТ-правочини» і визначатися як дії суб'єкта цивільного права, що вчиняються у сфері застосування та /або за допомогою інформаційних технологій, спрямовані на встановлення, зміну, припинення цивільних прав та обов'язків. Питання захищеності таких правочинів є актуальними та потребують всестороннього вивчення як з теоретичної, так і практичної точок зору.

Некіт Катерина Георгіївна,

*кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ЦИФРОВЕ МАЙНО ЯК ОБ'ЄКТ ПРАВА ВЛАСНОСТІ: ПРОБЛЕМИ СПАДКУВАННЯ

Сьогодні все частіше згадується так зване цифрове майно, особливо, коли йдеться про визначення долі такого майна у випадку смерті особи, якій воно належало, але визначення цього поняття залишається предметом численних дискусій [1]. Так, англійські дослідники Х. Конвей та Ш. Греттен, аналізуючи проблеми дій з цифровим майном на випадок смерті, зазначають, що основною проблемою при спадкуванні цифрового майна є відсутність визначення поняття цифрове майно. Відомі тільки об'єкти, які за загальним правилом, відносять до цифрового майна, і ці об'єкти є дуже різномірними – це електронні листи і електронні скриньки, блоги, акаунти та профілі у соціальних мережах, цифрова музика, репозитарії цифрових фото та відео, банківські акаунти та інші фінансові інструменти, а також онлайн підписки на журнали, акаунти на

Amazon, профілі продавців на eBay, доменні імена тощо. По суті, будь-які файли, що зберігаються або створюються на цифрових пристроях, є цифровим майном.

Проблеми, пов'язані з цим, зводяться до того, що, по-перше, це практично нескінченний перелік речей, що можуть складати цифрове майно; по-друге, цінність кожного виду цифрового майна буде істотно відрізнятися від іншого: деякі з них, як банківські акаунти та фінансові інструменти, доменні імена, будуть мати очевидну грошову цінність, тоді як інші, такі, як фотографії, електронні листи, листування у соціальних мережах, будуть мати лише емоційну або сентиментальну цінність для родичів померлого користувача. Це породжує проблему необхідності категоризації об'єктів, які вважаються цифровим майном. У якості найбільш фундаментального критерію класифікації видів цифрового майна автори пропонують використовувати критерій, чи є таке майно власністю, чи ні, оскільки очевидно, що не все цифрове майно є власністю у традиційному розумінні. Чи буде виступати цифрове майно об'єктом власності, на думку дослідників, залежатиме ще й від умов угоди користувача, яка може розглядати цифрове майно як окремий об'єкт власності, який може передаватися, або відносини можуть будуватися як суто ліцензійна угода, яка закінчується у зв'язку зі смертю користувача.

Отже, цифрове майно відрізняє від традиційного майна те, що володілець акаунту (особа, яку ми можемо кваліфікувати як власника) не обов'язково контролює кінцеву долю цього майна. Спроби заповідати таке майно (або авторизувати доступ) ігноруватимуть приватну угоду з провайдером, яка може забороняти це [2, с. 100-103]. Таким чином, доля цифрового майна напряду залежить від умов угоди користувача, яка може залишати за оператором соціальної мережі право розпорядитися цим майном. І це не суперечить загальним принципам договірної права, оскільки користувачі погоджуються на ці умови, підписуючи угоду. Проте, автори у своїй статті зазначають, що ще не відомим є ставлення суду до цього, і як ми можемо бачити з останніх справ, що мали місце у судах США та Німеччини, суди все ж таки схиляються до надання переваги захисту зацікавлених осіб, тому можемо припустити, що у майбутньому деякі положення угод користувачів, що забороняють передачу доступу до акаунтів або надають можливості розпорядження ними самим операторам соціальних мереж, будуть визнані дискримінаційними та заборонені.

У доктрині сьогодні висловлюється думка, що стосовно цифрового майна закон має надавати ті самі права та свободи, що й стосовно інших форм власності, що індивідуум повинен мати право визначати долю свого цифрового

майна, однак тут слід враховувати той факт, що не всі об'єкти цифрового майна можуть бути прирівняні до власності, крім того, деякі з них, навіть за умови визнання їх власністю, не можуть бути передані [2, с. 104]. Проте, незважаючи на велику кількість питань, що потребують відповідей у цій сфері, дослідники пропонують подбати про долю свого цифрового майна за життя шляхом включення положень про визначення його долі у заповіт, з урахуванням, однак, положень угоди користувача та в її межах. Пропонується також призначити окремо «цифрового виконавця», який буде, крім іншого, освіченим у сфері комп'ютерних технологій [2, с. 111].

Зазначимо, що сьогодні Європейським інститутом права спільно з дослідниками із США створено робочу групу щодо вивчення можливості використання американського закону про фідуціарний доступ до цифрового майна як моделі для європейського законодавства [2, с. 113]. Вказане свідчить про необхідність врахування останніх тенденцій і в Україні. З цією метою цілком допустимо звернутися до інституту довірчої власності, який існує в нашій країні вже досить тривалий час та передбачити можливість призначення довірчого власника виконавцем заповідальних розпоряджень щодо цифрового майна.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Некіт К.Г. Деякі проблеми акаунтів у соціальних мережах як об'єктів цивільного обігу // Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України. – 2018. – № 16. – С. 91-97.
2. Heather Conway and Sheena Grattan. The «New» New Property: Dealing with Digital Assets on Death in Barr (ed). Modern studies in Property Law, vol 9 (Bloomsbury 2017). – P. 100-113.

Токарева Віра Олександрівна,

*кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ЩОДО ПИТАННЯ ТВОРЧОСТІ AI

Якщо виходити з того, що програмне забезпечення та Інтернет речей (IoT) є засобами виробництва, механізмами, які вирішують поставлені людиною прикладні технічні завдання, то покладені в основу цих пристроїв та способів, алгоритмічні рішення, що є об'єктами традиційного захисту інтелектуальної власності, винаходи, корисні моделі, промислові зразки і об'єкти ноу-хау.